

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. 8 706 63851, faks. 8 706 63877, el. p. LRVkanceliarija@lrv.lt

Lietuvos žemės ūkio tarybai

I 2024-01-08 Nr.

DĖL LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO TARYBOS REIKALAVIMŲ, PATEIKTŲ 2024 M. SAUSIO 8 D. SUSITIKIME

2024 m. sausio 8 d. vykusiame mūsų susitikime pateikėte Lietuvos žemės ūkio tarybos (LŽŪT) reikalavimus. Problemas, su kuriomis susiduria ūkininkai, pristatėte detaliau ir turėjome galimybių jas išsamiai aptarti. Susitikime, kuriame dalyvavo žemės ūkio ministras ir aplinkos viceministrai, konstatavome, kad visas išvardytas problemas išgirdome ir jas spręsimė, kiek tai yra Vyriausybės ir mano, kaip Ministrės Pirmininkės, galioje. Taip pat sutarėme, kad keliamais klausimais dirbsime kartu, derinsime pozicijas vykstant diskusijoms su Europos Komisija (EK), nes tik veikdami kartu dėl abiem pusėms aktualių klausimų galime pasiekti rezultatą. Susitarėme dėl konkrečių terminų keliamų reikalavimų sprendimams rasti. Dėl vandens apsaugos juostų ir zonų – iki 2024 m. sausio pabaigos, o pasiūlymus dėl žymėtojo dyzelino panaudojimo ir akcizo naftoms dujoms ir dujiniam angliavandeniliams dydžio parengti Seimo pavasario sesijai. Dėl daugiamečių pievų, kuri yra praetis problema, sutarėme dirbti kartu derindami pozicijas, kadangi sprendimas priklauso ir nuo EK pozicijos. Kad susitarimai spręsti problemas neliktų pamiršti, sutarėme pakartotinai susitikti 2024 m. kovą ir aptarti jau priimtus sprendimus. Įvykęs susitikimas buvo konstruktyvus, dėl to dėjuosi ir dėkoju Jums.

Apgailestauju, kad po susitikimo LŽŪT viešai pateikė prieštarinę poziciją. Po susitikimo viešai komunikuota apie konstruktyvų susitikimą ir apie tai, kad ūkininkų problemos buvo išgirstos bei sutarta jas spręsti, kaip, mano supratimu, ir buvo. O po kurio laiko pozicija pasikeitė – teigta, kad susitikime nebuvo sutarti terminai, pateikti tik pažadai. Vėliau socialiniame tinkle buvo pateikti siūlymai žemės ūkio ministrą išvežti į Lenkiją gyvuliams skirtame transporte. Tai nesuderinama su teisės, etikos ir moralės normomis. Nepaisydama prieštaringos informacijos, tikiuosi, kad LŽŪT tikslas yra rasti keliamų problemų sprendimus, ir dar kartą patvirtinu Vyriausybės, kiek tai liečia jos kompetenciją, įsipareigojimą ieškoti sprendimų bendradarbiaujant su socialiniais partneriais.

Dėl kiekvieno keliamo reikalavimo.

Dėl daugiamečių pievų.

Nors savo reikalavimuose nuolat teigiate, kad daugiamečių pievų problemą kažkas „dirbtinai sukūrė“ ir dėl to kaltinate Žemės ūkio ministerijos dabartinę vadovybę, puikiai žinote, kad ši problema dėl daugiamečių pievų susidarė 2014 m. ES vykdant Bendrosios

žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą. Tada buvo įtvirtintas reikalavimas išlaikyti daugiamečių pievų santykį, kad daugiamečių pievų plotas nemažėtų daugiau kaip 5 proc., palyginti su patvirtintu referenciniu plotu. Nacionalinis reglamentavimas dėl daugiamečių pievų deklaravimo ir kontrolės, atsižvelgiant į referencinius metus, pradėtas įgyvendinti 2015 m., pagal kurį pievos po 5 metų privalomai tampa daugiametėmis pievomis. Taigi, atsižvelgiant į 2014 m. įvykdytą BŽŪP reformą **bei 2015–2018 m. deklaravimo apimtį**, daugiamečių pievų plotai deklaruoti ir tai sukelia problemų išlaikyti 5 proc. nuokrypio rodiklį. Šiuo metu Žemės ūkio ministerija toliau tariasi su EK Žemės ūkio direktoratu, siekdama išspręsti šią problemą ir sumažinti galimą neigiamą poveikį ūkininkams. Tačiau dar kartą atkreipiu dėmesį, kad referenciniai pievų plotai skaičiuojami remiantis deklaruotais duomenimis, o ne kažki kokiais institucijų nustatytais normatyvais. Žemės ūkio ministro ir už žemės ūkį atsakingo EK komisaro Januszo Wojciechowskio susitikimas, kuriame bus ieškoma sprendimo, planuojamas 2024 m. sausio 23 d. Apie susitikimo rezultatus ir EK sprendimus informuosime atskirai. Be to, 2024 m. sausio 11 d. įvyko LŽŪT ir už žemės ūkį atsakingo EK komisaro susitikimas. Kol kas nesame gavę informacijos apie susitikime aptartus klausimus ir pasiektus sprendimus, nors apie tai, kad bendradarbiausime diskutuodami su EK, buvome sutarę 2024 m. sausio 8 d. susitikime.

Dėl saugotinių teritorijų, paviršinių vandens telkinių apsaugos juostų ir zonų.

Pirmiausia noriu pažymėti, kad Vyriausybės užduotis, kai visuomenės grupių interesai konfliktuojantys, – ieškoti sprendimų, kurie užtikrintų viešąjį interesą. Todėl nepriimtina nei pozicija, reikalaujanti leisti ūkininkauti ignoruojant gamtosaugos tikslus, nei nuosavybės ar veiklos apribojimai be būtino pagrindo. Galiu sutikti, kad ne visais atvejais pusiausvyros tarp privačios nuosavybės ir ekonominės veiklos laisvės, kurios nėra absoliučios, ir gamtosaugos tikslų institucijos siekia optimaliais būdais, maksimaliai laikydamosi savo konstitucinės pareigos tarnauti žmonėms.

Dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos (VSTT) laiškų. Įgyvendinant reikalavimus, susijusius su gamtos apsauga, institucijų pasirinktas įgyvendinimo būdas galėjo ir turėjo būti įtraukus, ypač kai ūkininkams ir žemės savininkams 2023 m. rugsėjį buvo išsiųsti laiškai, informuojantys apie nustatytas teritorijas, kuriose taikomi veiklos apribojimai. Atsižvelgdama į institucijų pateiktą informaciją, galiu daryti išvadą, kad ši funkcija nebuvo atlikta tinkamai pasirengus, ūkininkai ir žemės savininkai turėjo būti tinkamai įtraukti į sprendimų derinimą ir priėmimą, idant būtų aišku kokioje tiksliai teritorijoje dėl kokios priežasties ir kokie apribojimai taikytini. Planuojame iki 2024 m. pasėlių deklaravimo pradžios peržiūrėjus visą procesą pasiūlyti sprendimus, kurie leistų užfiksuoti klaidas ir netikslumus, įvertinti konkretų poveikį konkretiems savininkams (realių veiklų apribojimų turinį ir mastus) ir ieškoti optimalaus privačios nuosavybės teisių ir gamtosaugos interesų subalansavimo. Galimų sprendimų būdus esame pasirengę diskutuoti su LŽŪT ir kitais socialiniais partneriais.

Dėl vandens apsaugos juostų ir zonų. Vandens apsaugos juostų ir zonų dydžių pakeitimą suderino tarpusavyje Aplinkos ministerija ir Žemės ūkio ministerija 2023 m., atsižvelgdamos ir į socialinių partnerių nuomonę, sutarti principai jau buvo taikomi deklaruojant 2023 m. pasėlius, t. y. suvienodinti šioje srityje europiniai ir nacionaliniai reikalavimai. Aplinkos ministerijos šiuo metu derinamas vandens apsaugos juostų ir zonų dydžius reglamentuojantis įsakymo pakeitimas atitinka minimą pasiektą sutarimą. Mūsų žiniomis, LŽŪT ir kiti socialiniai partneriai pateikė Aplinkos ministerijai pastabas ir

pasiūlymus. Aplinkos ministerija, įvertinusi socialinių partnerių pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kaip sutarta susitikime, pakeitimus patvirtins iki 2024 m. vasario 1 d.

Dėl rusiškų grūdų tranzito.

Nuo rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą pradžios buvo priimta daug sprendimų dėl sankcijų į rusiją vežamoms prekėms ir technologijoms, taip pat iš rusijos ir baltarusijos eksportuojamoms prekėms ir paslaugoms. ES sankcijos dėl globalaus maisto saugumo sumetimų visais atvejais išskiria maisto produktus iš sankcionuojamų prekių sąrašų, išskyrus prabangos prekes, – atsižvelgiant į tai, nei grūdų importui, nei tranzitui ES sankcijos šiuo metu nėra taikomos. Nepaisant to, Lietuvos muitinės duomenimis, 2023 m. į Lietuvą buvo importuota tik labai nedidelis kiekis kukurūzų ir grikių, kviečių importo nebuvo iš viso. Kalbant apie tranzitą, per Lietuvą vyksta tranzitas į Kaliningrado sritį / iš jos, pagal EK gaires, o Klaipėdos valstybinis jūrų uostas perkrovė apie 100 tūkst. tonų rusijos kilmės grūdų (plg. lietuviškų grūdų eksportas per metus sudaro apie 3 mln. tonų). Kaip paaiškėjo susitikime, grūdų augintojai laikosi nuomonės, kad toks tranzitas nepageidautinai mažina eksportuojamos produkcijos kainas. Atsižvelgdami į tai, kad Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste perkraunamas kiekis yra labai mažas, palyginti su Lietuvos kilmės grūdų eksportu, informavome, kad ketiname koordinuotis su kaimyninėmis Baltijos valstybėmis siekiant įvertinti bendrus eksportuojamus kiekius ir jų realų poveikį Baltijos šalyse išaugintų grūdų eksporto kainoms. Sieksime teikti suderintus siūlymus ES institucijoms, kadangi vienašališki sprendimai šiuo klausimu neduotų jokio teigiamo efekto.

Dėl situacijos pieno ūkyje.

Atkreipčiau dėmesį, kad 2022 m. viduryje žalio pieno rinkoje buvo susiklosčiusios išskirtinės aplinkybės, kai pieno kaina, palyginti su ilgamečiu vidurkiu, šoktelėjo beveik 80 proc. Akivaizdu, kad tokie šuoliai buvo susiję su rusijos plataus masto invazija, kuri paveikė situaciją praktiškai visose žaliavų rinkose ir kainos šovė į lig tol nematytas ar labai seniai matytas aukštumas. Natūralu, kad po kurio laiko šios kainos koregavosi ir visos jos šiuo metu yra gerokai žemesnės nei per 2022 m. piką. Suprantama, kad po pieno sektoriui išskirtinai pelningų 2022 m., 2023 m., kai kainos smuktelėjo žemyn, buvo prastesni, tačiau, palyginti su 2021 m. (t. y. išmetus piko metus), pieno sektoriaus pajamos vis tiek padidėjo 57 mln. eurų, kadangi net ir sumažėjusi supirkimo kaina išliko aukštesnė nei vidutinė daugiametė. Kadangi supirkimo kainos korekcija vyko gana staigiai, Vyriausybė, siekdama išvengti neigiamų tokios korekcijos pasekmių gyvybingiems pieno ūkiams, patvirtino paramos priemonės, kurioms buvo naudojamos ES ir nacionalinės lėšos.

Vis dėlto Vyriausybės uždavinys nėra ir negalėjo būti maksimalaus 2022 m. pelno palaikymas mokesčių mokėtojų lėšomis, todėl minimai finansinei paramai buvo nustatytos ir paramos lubos. Šiuo metu situaciją žalio pieno rinkoje vertiname kaip stabilią, absoliučiai didžioji dalis pieno kiekio superkama už kainą, viršijančią 35 ct/kg, ją įdėmiai sekame ir esame pasirengę reaguoti papildomai, jeigu iškiltų nenumatytų aplinkybių.

Be to, primintina, kad dar nuo 2023 m. pavasario Seimui yra pateiktas Pieno įstatymo pakeitimas, kuriuo Vyriausybė siekė geriau subalansuoti žalio pieno tiekėjų (ypač mažesniųjų) ir perdirbėjų interesus, tačiau, dėl dalies pačių socialinių partnerių skeptiško požiūrio, Seimo Kaimo reikalų komitetas šio įstatymo svarstyme yra padaręs pertrauką. Esant sutarimui, būtų galima grįžti prie minimo įstatymo korekcijų svarstymo.

Dėl akcizų.

Pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį, kad nebuvo priimta jokių staigių ar netikėtų Akcizų įstatymo pakeitimų – diskusijos dėl įstatymo projekto tęsėsi nuo 2021 m. vidurio, t. y. dvejus metus. Projektas labai ilgai buvo svarstomas Kaimo reikalų komitete, kur, mano žiniomis, socialiniai partneriai neteikė jokių pastabų dėl klausimų, kuriuos dėstote savo reikalavimuose. Būtų buvę optimalu šias pastabas išdiskutuoti iki įstatymo priėmimo, tačiau net ir dabar Vyriausybė yra pasirengusi, atsižvelgdama į pateiktus priekaištus dėl žymėto dyzelino naudojimo ir kitose nei traktoriai bei kombainai žemės ūkio veikloje naudojamose transporto priemonėse, taip pat dėl akcizo suskystintoms dujoms, naudojamo ne kaip variklių kuras, staigaus didėjimo, pateikti pasiūlymus dėl įstatymo tikslinimo Seimo pavasario sesijai. Planuojame, kad įstatymo projektas bus pateiktas derinti iki sausio mėn. pabaigos ir po suderinimo Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka apsvarstytas ir įregistruotas Seime, kur siūlysiu jį įtraukti į pavasario sesijos darbotvarkę.

Atkreipčiau dėmesį, kad akcizų politika yra labai svarbi žaliojo kurso sudėtinė dalis ir šioje srityje priimami horizontalūs sprendimai mažina prisitaikymo našą konkreitiems ekonomikos sektoriams, taip pat ir pačiam žemės ūkiui. Lietuva kaip ES valstybė narė turi konkrečių įsipareigojimų dėl CO₂ emisijų mažinimo ir privalo optimaliai paskirstyti šią našą tarp visos visuomenės ir atskirų jos grupių. Akcizas suskystintoms naftos dujoms (SND) Lietuvoje yra nustatytas daugiau nei prieš 20 metų, o nuo 2024 m. buvo panaikintas absoliutus SND, naudojamų ne transporto priemonėse, atleidimas nuo akcizų. Įvertinus kitų šalių turimą diferencijavimo pagal naudojimo paskirtis patirtį, pasiūlymai dėl konkrečių tarifų bus pateikti derinti.

Kaip minėta, Vyriausybė, kiek tai liečia jos kompetenciją, susitikime sutartus sprendimus įgyvendins. Tikiuosi, kad LŽŪT taip pat tęs konstruktyvų dialogą.

Ministrė Pirmininkė
Šimonytė

Ingrida

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 188604574, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Gedimino pr. 11
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO TARYBOS REIKALAVIMŲ, PATEIKTŲ 2024 M. SAUSIO 8 D. SUSITIKIME
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-01-19 Nr. S-177
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ingrida Šimonytė, Ministrė Pirmininkė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Sertifikatas išduotas	INGRIDA ŠIMONYTĖ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-01-19 06:21:41 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-12 09:54:10 – 2026-05-11 09:54:10
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų, informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema (DIVIS), Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, į.k. 188604574 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:00:45 iki 2024-12-19 11:00:45
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-01-19 09:20:49)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-01-19 09:20:49 Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS